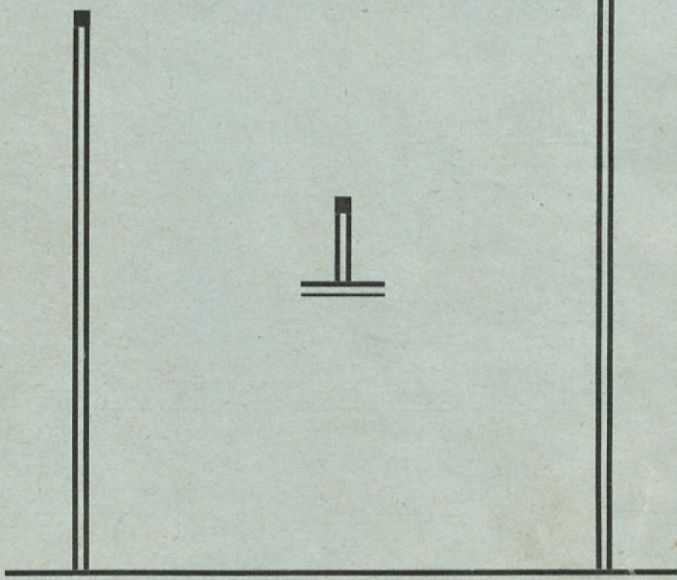

81
A. BEBEL

NAISEN ASEMA

PORVARILLISESSA JA SOSIA-
LISTISESSA YHTEISKUNNASSA

PORISSA
1908 - -

OSUUSKUNTA KEHITYKSEN R. L.
KUSTANNUKSELLA - - - - -

Kustannuksellamme on alkanut ilmestyä:

LISSAGARAYN kirjottama, lähes kaikille
sivistyskielille käännetty kuuluisa teos

Parisin veripäivät eli Parisin kommunin historia v. 1871

(Historie de la Commune de 1871)

Suomennostyön suorittavat puolue-
toverit *Sulo Vuolijoki* ja *V. Tanner*.

Koko teos ilmestyy noin 15—17 vihossa à 50 p.

Kaikki tilaukset tapahtuvat *kiintään tiliin* ja tilaus vel-
vottaa koko teoksen lunastamiseen.

Tilausmaksut peritään *joka viidennen viikon ilmes-
tyttyä postietuannilla*, ellei muuta sopimusta ole kustanta-
jain kanssa tehty. Asiamiehet alkööt siis myöntäkö tilaajille
luottoa, vaan kantakoot maksun *kustakin vihkosta*.

Kustannuksellamme alkaa piakkoin ilmestyä:

Strindbergin kertomuskokoelma.

Kustannuksellamme on juuri painosta ilmestynyt:

**Naisen asema porvarillisessa ja
sosialistisessa yhteiskunnassa.**

Kirj. A. Bebel. Suomentanut V. T. Hinta 25 p.

Karl Marx'in historiallinen työ.

Kirj. Karl Kautsky. Sivuja 63. Hinta 50 penniä.

Kustannuksellamme on aikasemmin ilmestynyt:

Karl Marx'in taloudelliset opit.

Kirj. Karl Kautsky. Sivuja 285. Hinta korukansissa
4: 50, kovissa kansissa 3: 75, nidottuna 3: 50.

Teos sisältää seuraavat luvut:

1 osa. *Tavara. Raha. Pääoma.*

2 osa. *Lisäarvo.*

3 osa. *Työpalkka ja pääomatulo.*

Naisen asema porvarillisessa ja sosialistisessa yhteiskunnassa

Kirjotti

A. Bebel

Suomensi

V. T.

Osuuskunta Kehityksen r. l. kustannuksella Porissa

PORISSA 1906

Osuuskunta Kehityksen r. l. kirjapainossa

Parantaakseen naisen nykyistä asemaa, vaativat jyrkimmät porvarilliset yhteiskuntaparantajat, että avioliitto olisi saatava kokonaan yksityissopimuksen luontaiseksi. Tämä vaatimus tuntuu kovin jyrkältä ja onkin sitä tavallaan. Nykyisissä yhteiskunnallisissa oloissa auttaa semmonen yksityissopimus naista kuitenkin yhtävähän kuin jos hänelle sanottaisiin, että hän voi ansaita toimeentulonsa jokaisella ammattialalla, johon hänen voimansa ja kykynsä soveltuvat. Hän jää molemmissa tapauksissa sorronalaiseksi, senvuoksi että yhtä vähän naisen taloudellisen vapauden tunnustaminen kuin avioliiton solmimisen helpottaminen tai avioliiton helpotettu purkaminen voivat taloudellisesti ja valtiollisesti suojella häntä sorrolta ja riistämislä. Niinkauan kuin ei naisen yhteiskunnallinen, s. o. hänen taloudellinen asemansa ole täysin riippumaton ja täysin samanarvoinen miehen aseman kanssa, ja niinkauan kuin nainen ei nauti samoja valtiollisia oikeuksia kuin mies, auttaa avioliiton yksityisluonne häntä yhtä vähän kuin jotakin kansaa mitä kaunein valtiomuoto, jonka oikeuksia ja vapauksia jakavat keskenään hallitus ja vallitsevat luokat, joiden käsissä on rikkaus sekä henkinen ja ruumiillinen valta. Semmonen valtiomuoto on kansalle vaan palanen paperia; ja yksityinen avioliittosopimus on naiselle, asiain nykyisellä kannalla ollessa, enemmän vaaraksi kuin eduksi.

Porvarillinen yhteiskunta ei myöskään koskaan voi suostua pitämään aviosopimusta pelkkänä yksityissopi-

muksena, koska avioliitto on mitä läheisimmässä yhteydessä porvarillisten omaisuussuhteiden kanssa, jopa on niiden välttämätön yhtymäkohta. Porvarillinen yhteiskunta ei voi tunnustaa avioliittoa yksityissopimukseksi, vaikkakin semmoset tapaukset ovat sangen lukuisia ja täytyvätkin olla lukuisia, jolloin avioliitto rikkoutuu aviorikoksen takia, koska porvarillinen avioliitto tarkkaan otettuna on pakkolaitos, johon suurin osa menijöistä ei astu sisäisestä taipumuksesta, vaan etujen vuoksi. Taloudellisen ja yhteiskunnallisen asemansa vuoksi on mies hallitseva puoli avioliitossa ja se selittää, miten hän voi ottaa itselleen erikoisia vapauksia vaimoonsa nähden, se selittää minkävuoksi aviorikokset aivan suurimmaksi osaksi tapahtuvat miesten puolelta, ja se selittää myöskin sen passivisen aseman, jossa vaimo avioliitossa on. Jos mies rikkoo avioliitossa, jää tämä tapahtuma säännöllisesti seurauksitta; tätä ei ole käsitettävä sukupuolisessa, vaan yhteiskunnallisessa merkityksessä. Vaimon *täytyy* enimmäkseen rauhallisesti suvaita miehen aviorikoksia, koska hän on riippuvaisuussuhteessa mieheen, koska mies on hänen olemassaolonsa tukijana ja edustaa vaimoaan tämän yhteiskunnallisessa asemassa. Jos vaimo jättää miehensä, jää hän useimmiten avuttomaksi ja hyljättyksi, ja sitä avuttomammaksi ja hyljätymmäksi, jos hänellä lisäksi on lapsia. Sitäpaitsi tullaan häntä kaikessa viattomuudessaan ja vaikkakin hän olisi menetellyt niinkuin kunnia ja itsekunnioitus ovat pakottaneet, „seurapiirien“ taholta kohtelemaan puoliksi pannaan tuomittuna, joka ilman miestä ei nauti mitään arvonantoa ja joka on yhteiskunnallisesti kuollut; korkeintaan herättää hän sääliä. Hän voi tosin muodollisesti saavutetun avioeron jälkeen mennä uusiin naimisiin, mutta missä on semmosia miehiä, jotka haluavat naida eronneen, mahdollisesti

lapsilla siunatun naisen, ellei omaisuus anna tälle erikoista viehätystä, jossa tapauksessa taasen pääoma eikä nainen tule naiduksi. Eronnut mies saa ilman vaivaa toisen vaimon tai solmiaa, suurtakaan närkäs-
tystä herättämättä, vapaan suhteen. Siinä on ero kummankin asemassa.

Tämmösissä olosuhteissa tulee vaimo sietämään mitä suurimpia nöyryytyksiä avioliitossa ja hän uskaltaa nousta vastarintaan ainoastaan siinä tapauksessa, että hänellä on vanhempia, tai sukulaisia, tai jonkun verran omaisuutta, tai kaikkea yhtäikaa, mistä hän voi löytää tukea. Hän tulee itse tämmösissäkin tapauksissa sietämään äärimmäisyyteen saakka, senvuoksi että useimpien vanhempien ja sukulaisten mielestä ei voi olla suurempaa onnettomuutta kuin miehestään eronnut vaimo. Mutta missä vaimolla ei ole mitään selkänöjaa, tulee hän kehtämään miehen kaikkea kiusantekoa, kaikkia loukkauksia, kaikkia oikkuja, jopa väkivaltasuutta ja raakuuttakin, hän tulee alentumaan omissa silmissään mitä syvimmälle ennenkuin hän käy käsiksi äärimmäiseen keinoon. Jos hän on tarmokas luonteeltaan, tulee hän koettamaan käyttää ainoata asetta, mikä hänellä on — kieltään. Sananlaskun ivattavaksi joutunut naisen kieli, samoin kuin sananlaskuksi tullut ja runoilijain niin suuresti laulama ja ylistämä naisten kärsivällisyys ja lempeys, ovat vaan tuloksena miesten tyranniudesta sekä monituhattuotisesta kurista ja perinnöllisyydestä, joka tälläkin alalla saattaa Darwinin teorian kunniaansa. Naisten kärsivällisyys, lempeys ja anteeksiantavaisuus miestä kohtaan ei useinkaan ole hyve, vaan heikkouden seuraus ja pahe?

Miesten tyrannius naissukupuolen suhteen on samantyyppistä kuin porvariston tyrannius köyhälistön suhteen; monessa kohden on ensinmainittu vielä pahempikin.

Köyhälistöläinen on myynyt työvoimansa työnantajalle vaan *ajaksi*; ellei se häntä miellytä voi hän useimmissa tapauksissa etsiä itselleen toisen paremman työnantajan. Vaimo sitävastoin on ainaisesti mieheensä sidottu ja vaikka hän eläisikin joka päivä ja tunti epäsovussa miehensä kanssa, täytyy hänen kantaa kahleensa hautaan saakka. Köyhälistöläinen on miehenä miestä vastaan paljon riippumattomampi, hän voi helpommin hankkia itselleen kunnioitusta ja oikeutta, molempia tarpeen vaatiessa liittoutumalla toisten samassa asemassa olevien kanssa. Aivan toisin on naisen laita. Hänen täytyy sulattaa kaikkia loukkauksia, laki suojelee häntä paljon epätäydellisemmin kuin köyhälistöläistä, ja ainoastaan vaikeimmissa tapauksissa. Jos se silloin käy käsiksi, tarjoo se tosin eron, mutta ero saattaa vaimon kurjuuteen ja avuttomuuteen, miehen sitävastoin siihen mieluiseen asemaan, että voi ottaa itselleen toisen voiman.

Köyhälistön miestä kohdellaan lain edessä *miehenä*, hän voi täysikäisyydestään alkaen rajattomasti hallita itseään, hänellä on valtiollisia ja yhteiskunnallisia oikeuksia — olkoot ne sitte vaikka vähäisiäkin, joita hän voi käyttää aseina ja joiden avulla hän voi astua sortajiaan vastaan. Jos nainen on mieheen sidottu, pidetään häntä avuttomana, lapsena; hän on miehensä holhuun alainen, hän on vailla oikeuksia, sillä hän on valtiollisesti ja kansalaisena alaikäinen. Kaikki siviililait pitävät naista miehen holhouksen alla olevana, kieltävät häneltä oikeuden vapaasti hallita itseään, usein todistuskelpoisuudenkin, ilman miehen lupaa. Sillä aikaa kun naiset itse ovat valtiollista oikeutta vailla, antaa heidän pesään tuomansa omaisuus miehelle valtiollista oikeutta, mikäli tämä riippuu sensuksesta, johon pesään tuotu omaisuus riittää. Mies on vaimon herra, naisen Minä on kätkeytynä miehen Minään. Avioliittoa solmittaessa lupaa

mies vaimolleen uskollisuutta, vaimo lupaa miehelleen ei ainoastaan uskollisuutta, vaan myös *kuuliaisuutta*.

Aivan toisenlainen on miehen asema. Rikos avioliista uskollisuutta vastaan, jota naisen puolelta tapahtuneena pidetään mitä suurimpana rikkoumuksena, on miehelle sangen vähäinen synty. Tämän miehen vapauden on nainenkin tottumuksen pakosta niin tunnustanut, että jos mies ennen avioliittoa on harjottanut sukupuoliyhteyttä toisten naisten kanssa, pidetään sitä aivan luonnollisena, jopa monasti aivan kehuttavana. Onpa naisia, jotka ylpeilevät siitä, että ovat vihdoinkin „pyydystäneet“ elostelewan miehen, ja „korkeimmissa“ piireissä on miehillä usein periaatteena mennä naimisiin vasta sitte kun on „nautittu elämästä“, toisin sanoen nautittu sukupuoliyhteyksiä aina pohjasakkaan saakka, jolloin koko- tai puolivaivaisena tarvitaan vaimoa sairaanhoitajaksi. Useat naiset sallivat myöskin vaitiollen miestensä sukupuoliyhteyksiä askelten avioliitossa tapahtua ja ovat tyytyväisiä, jos nämä vaan esiintyvät määrättyjen rajojen sisäpuolella, ulkonaista sopivaisuutta säilyttämällä ja elleivät aviolliset velvollisuudet heitä itseään kohtaan tule kokonaan laiminlyödyiksi.

Sadasta nuoresta miehestä kieltäytyy yhdeksänkymmentäyhdeksän naimasta tyttöä, jonka he tietävät ennen olleen sukupuoliyhteydessä jonkun toisen miehen kanssa. Itsessään pitävät he tämän niin luonnollisena ja oikeutettuna, että naimakelpoista nuorta miestä, joka selittää pysyttäneensä sukupuoliyhteydestä, pilkataan hulluna.

Varmaankaan ei ole mitään vahingollisempaa kuin kieltää luonnolta sen oikeuksia ja vaatimuksia. Sukupuoli-seurustelu on täydellisen kypsyuden saavutettua yhtä välttämätön kuin syönni, juonti, lepo ja nukkuminen; jos siinä pidättäydytään, kalvaa se terveyttä ja etsii itselleen helpotusta luonnotonta tietä. Mutta asettaako

luonto tällaisia vaatimuksia ainoastaan miehelle eikä naiselle? Mikäpä muu aiheuttaisi sen, että sukupuoli-kypsyysikäkauden saavuttaneita naisia on sairaina ja sairaaloisina, ellei tukahutettu, tyydyttämättä jäänyt sukuvietti?

Ellei miestä ole kasvatuksen kautta pelotettu, etsii hän itselleen apua, ja hänellä onkin tilaisuuksia tarjona. Naiselta sensijaan vaatii hän häpeään työntämisen uhalla, että tämän on väkivaltaisesti tukahutettava viettinsä, kunnes sattuma tuo hänen tielleen aviomiehen. Ellei hän saa ketään, tulee hänestä niinkutsuttu vanha-piika — surkuteltavin olento auringon alla, joka on usein onnellisempien naistoveriensä samoin kuin miesten sydämettömän ivan esineenä — ja silloin häneltä vasta todella vaaditaan siveyttä ja pidättyväisyyttä. Häntä pidetään jonkinlaisena vanhana huonekaluna, joka kuuluu yhteiskunnan romuhuoneeseen.

Todellisuudessa on naisen sukupuolisiveys nykyisissä oloissa vailla kaikkea ihailtavuutta, ainoastaan seuraus siitä pakosta, jonka miehen itsekkyyksensä hänen kannettavakseen asettaa. Mies asettaa ehdoksi naisen sukupuolisen koskemattomuuden, ei ainoastaan senvuoksi, että se paraiten tyydyttää hänen itsekkyyttään, vaan myöskin saadakseen varmuuden, ettei hänen tarvitse tunnustaa vieraan rakkauden hedelmiä omikseen ja ottaa hartioilleen siitä johtuvia velvollisuuksia. Sitävastoin ei mies useimmissa tapauksissa pidä arvolleen sopivana kantaa naiselle samaa uhria. Herruusasemansa oikeutamana hän tekee syntiä, ja riippuvaisuutensa sekä yleisesti hyväksytyn ennakkoluulon takia on vaimo pakotettu tai tottunut vastaanottamaan hänet syntisenäkin.

Sen saa aikaan yhteiskunnallisten olosuhteiden voima. Ja „yleinen mielipide“, jota miehet lähinnä edustavat,

harjottaa semmoista painoa, että naiset tahdottomina mukautuvat ja jopa yhtyvät tuomitsemaan jotakin „langennutta“. Ollaan valmiit kivittämään *uhria, rikollinen uhraaja* sensijaan palaa naurussa suin takasin yhteiskuntaan ja miesten laatimat lait suosivat hänen menettelyään. Sitä kutsutaan sitte porvarilliseksi siveydeksi.

Sukupuolivietin väkivaltanen tukahuttaminen synnyttää itsesaastutusta seurauksineen, aiheuttaa hermoheikkoutta, joka hankkii niin monia asukkaita hulluinhuoneisiin.

Luther, joka muuten papillisessa typerytydessään on saanut paljon pahaa aikaan, on juuri sen sukupuolikieltämyksen kautta, jonka luostarielämä asetti hänen voimaa uhkuvan luonteensa kannettavaksi, oppinut käsittämään naimattomuuden ja sukupuoliseurustelun puutteen luonnottomuuden. Se mitä hän tässä suhteessa on sanonut, kuuluu paraimpaan ja sattuvimpaan, mitä siitä voi sanoa. Hän lausuu: „Missä ei korkea, harvinainen armo ole vaikuttanut, voi nainen yhtä vähän tulla toimeen ilman miestä, kuin ilman syöntiä, nukkumista, juontia ja muuta luonnollista tarvetta. Ei myöskään voi mies tulla toimeen ilman naista. Syy on tämä: kuuluu yhtä syvästi luontoon siittää lapsia kuin syödä ja juoda. Senvuoksi on Jumala antanut ruumiille jäsenet, suonet, nesteet ja kaiken mitä siihen tarvitaan, antanut ja pannut toimimaan. Joka nyt tahtoo tätä estää, eikä antaa käydä niinkuin luonto tahtoo ja niinkuin sen täytyy, mitä tekee hän silloin muuta kuin tahtoo estää, ettei luonto ole luontoa, ettei tuli polta, vesi kastele, ihminen syö, ei juo eikä nuku?“

Mutta yhteiskunnalliset olot estävät enimmin juuri naissukupuolta tätä luonnon tarvetta tyydyttämästä. Naisen yhteiskunnallinen asema ei ainoastaan pakota häntä odottamaan *tuleeko* hän löytämään miehen ja

milloin, vaikkakaan nainen ei häntä rakastaisi, yhteiskunta pitää sitäpaitsi sotain ja siirtolaisuuden kautta huolta siitä, että sukupuolten välinen suhde muuttuu naissukupuolelle *epäedulliseksi*. Luonnostaan ei tätä epäedullista suhdetta ole olemassa eikä etenäkään naissukupuolen vahingoksi, sillä tilaston avulla on osotettu, että 100 tyttöä kohti syntyy 105 poikaa; voisi siis pikemmin olla ylijäämä miessukupuolta. Väenlasku Suomessa *) osottaa kuitenkin päinvastoin olevan enemmän naissukupuolta. Vuonna 1805 oli Suomessa nimittäin naisia 1,370,480 henkeä ja miehiä 1,342,082 henkeä. Naisia oli siis pyöreissä luvuissa 30,000 enemmän, jotka kaikki sattuvat *kypsälle* iälle, koska, kuten sanottu naisia syntyy enemmän kuin miehiä. Kuten jo sanottu ovat sota ja siirtolaisuus pääasiallisimpana syynä tähän. Näiden numerojen mukaan suuri joukko suomalaisia naisia jo etukäteen tuomittu aviottomuuteen, mikä joukko vielä tuntuvasti kasvaa senjohdosta, että useat nuoret miehet taloudellisista ja muista syistä eivät mene avioliittoon.

Kaikenlaiset luonnottomat olot ovat seurauksena tästä. Naisten aviottomuuden vaara kasvaa nykyisissä oloissa *joka vuosi*, eikä todellakaan voi ihmetellä, että tyttärillä siunatut perheet surulla ja huolella odottavat tulevaisuutta. Toiselta puolen kehittävät nämä olosuhteet naisluonteessa eri ominaisuuksia, kuten koristelu- ja miellyttämishalua, turhamielisyyttä, miesten pyydystelyä ja pitkälle menevää kateutta, joita usein pilkataan ja ankarasti moititaan, mutta jotka ovat olosuhteiden *luonnollisena* seurauksena. Prostitutionsi korjaa sen ohella runsaan sadon ja saa runsaan määrän papittariaan.

*) Tähän on otettu vastaavat numerot Suomesta, koska ne meille paremmin antavat kuvan todellisesta asiaintilasta.

Kaikki usein julkisuudessaakin keskustelunalaisina olleet huonot naiselliset luonteenominaisuudet, jotka ovat jo tulleet tyypillisiksi, voidaan helppoudella todistaa naisten elinehdoista lunnonpakosta johtuviksi.

Porvarillinen yhteiskunta saattaa niitä moittia ja pilkata — ja se tekee kumpaakin runsaasti — mutta se on *voimaton niitä muuttamaan tai poistamaan*, sen vuoksi että porvarillinen yhteiskunta on ne itse synnyttänyt, ja ne voivat hävitä vasta sitte kun porvarillisen yhteiskunnan tilalle astuu terve ja säännöllinen yhteiskuntamuoto.

Samat yhteiskunnalliset olosuhteet, jotka naisen vapaalle kehitymiselle ovat niin epäedulliset, tekevät mahdolliseksi miehelle, etenkin jos hän on aineellisesti hyvässä asemassa, antaa vapaat ohjat sukupuolinautintoalulleen. Tälle ei aseta esteitä itse avioliittokaan, kuten jokainen oloja tunteva tietää, ja sekin johtuu usein siitä, että avioliitto solmitaan aivan toisenlaisista vaikutteista kuin todellisesta rakkaudesta naiseen. Miten senlisäksi etenkin suuri osa ylempien luokkien „vanhoista herroista“ käyttää mitä häpeällisimpiä ja siveettömmimpiä keinoja tylsyneiden aistiensa kiihottamiseksi, siihen tahdon tässä ainoastaan viitata; tämä koskee erästä mustimpia sivuja tästä mustia sivuja niin täynnä olevasta luvusta.

Naisen aineellinen riippuvaisuus ja hänen, mies-sukupuolen tahallaan ylläpitämä alaikäisyytensä, yhdessä sen tosiasian kanssa, että jyrkkä vastakohtaisuus, epävarmuus ja taistelu olemassaolosta meidän yhteiskunnallisissa oloissamme pakottavat miessukupuolta tarkastelemaan avioliittoa ensikädessä rahalliselta katsantokannalta, tekevät naisen tavaraksi ja avioliiton yhteiseksi kaupaksi. Luonnolliset, s. o. todelliset siveelliset näkö-

kohdat tulevat vasta toisessa sijassa. Nainen joutuu mitä riippuvaisimpaan asemaan miehestä.

Siten on suhde sukupuolten välillä nykyisessä yhteiskunnassa yhtä epäterve kuin suhde porvariston ja köyhälistön välillä. Miehellä on oikeudet, naisella velvollisuudet.

Mutta niin epäterve, jopa luonnoton kuin tämä olotila korkeammalta inhimilliseltä katsantokannalta tarkasteltuna onkin, on se luonnollisin ja ainoa mahdollinen olotila nykyisen yhteiskunnan katsantokannalta. Naisen riippuvaisuussuhde miehestä lepää samoilla perusteilla kuin köyhälistön riippuvaisuussuhde porvaristosta, sanoimme me. Yksityisomistuksen pohjalla lepäävä maailma tarvitsee köyhälistöläisiä omaisuuden synnyttämiseksi, mutta se tarvitsee myös „laillisia“ lapsia, jotka sen perivät. Omaisuuden kerääminen ei ole porvaristolla ainoastaan keino päämäärän saavuttamiseksi, se on itsessään päämäärä, ja se ei tarvitse perillisiä, kuten roomalaiset tahtonsa toteuttajiksi, vaan omaisuutensa kantajiksi. Se on eräänlaista jatkuvaa omistusoikeutta kuoleman tuolle puolen, palanen omistuselämää haudan toisella puolen, missä nainen saa tehdä perillisten tuotantokoneen virkaa.

Senvuoksi naikin mies ainoastaan silloin rakkaudesta, kun hänen mieltymyksensä naisen suloihin tulee yhtäkaaa tyydytetyksi kuin hänen himonsa omaisuuden kartuttamiseen naisen omaisuuden avulla. Muuten on avioliitto miehelle pääasiallisesti kauppaa, jonka hän päättää sen tarjoomien etujen mukaan, kuten jokaisen muunkin kaupan. Hän ottaa naisen ilman suloja ja ilman rakkautta, jos tämä vaan tuo hänelle omaisuutta ja muuten antaa hänen toivoa voivansa synnyttää „laillisia“ perillisiä.

Tämä porvarillinen, omistussuhteiden pohjalla lepäävä avioliiton luonne on luonnollisesti tunkeutunut kaikkiin

yhteiskunnan kerroksiin. Ainoastaan alimmissa kerroksissa, missä omaisuusky symys vielä enimmäkseen jää syrjään, on avioliitto useimmiten säilyttänyt luonteensa molemminpuolisesta taipumuksesta joutuvana. Täällä on myöskin miehen ja naisen yhdenvertaisuussuhde, ellei oikeudellisesti niin kuitenkin todellisuudessa suurempi kuin korkeammassa ja ylemmissä luokissa. Aviosuhteen rikkimeno on senvuoksi alimmissa kerroksissa paljon harvemmin seurauksena sukupuolisesta hurjistelusta, kuin tulos aineellisesta hädästä ja siitä johtuvista seurauksista, huonosta kasvatuksesta, raakuudesta sekä juoppoudesta. Näissä tapauksissa kärsii köyhälistöläisnainen kaksinverroin: naisena ja köyhälistöläisenä.

Tästä selviää, että naiselle on avioliittosopimuksen julistamisesta yksityissopimukseksi yhtä vähä hyötyä kuin köyhälistöläiselle taloudellisen vapauden julistamisesta. Viimemainittu tulee pääasiassa kapitalistien hyväksi, avioliitto yksityissopimuksena antaisi naisen vielä enemmän kuin nykyään miehen valtaan. Tämän ohessa tahdomme kokonaan jättää huomioonottamatta, ettei porvarillinen yhteiskunta, pitäessään silmämääränään yksityisomaisuutta ja sen kanssa yhteydessä olevaa perintö-oikeutta, voi lainkaan siihen suostua. Nainen on vasta silloin tasa-arvonen miehen kanssa, kun hän ei ainoastaan oikeudellisesti, vaan myöskin *taloudellisesti* on samassa asemassa kuin mies, kun hän nauttii samoja ihmisoikeuksia kuin mies ja kun yhteiskunnalliset olosuhteet *tekevät* miehelle *mahdottomaksi* kohota naisen *herraksi* ainoastaan *senvuoksi että hän on naisen elättäjä*.

Semmoinen yhteiskunnallinen olotila, joka ei tunne herroja eikä sorrettuja, ei valtiollisella, taloudellisella, eikä *sukupuolielämän* alalla, on *sosialismi*.

Ainoastaan sosialismissa pääsee nainen, samoin kuin

jokainen sorronalainen, nauttimaan täysiä ihmisoikeuksia. Sosialismi asettaa päämääräkseen *kaikkien* yhteiskunnan jäsenten, siis myöskin *naisten*, voimien ja kykyjen korkeimman kehittämisen; se vaatii *kaikilta* yhteiskunnan jäseniltä, siis myöskin naiselta, voimiensa ja kykyjensä käyttämistä *yhteiseksi* hyväksi; se suo *kaikille* yhteiskunnan jäsenille, siis myöskin *naisille täyden osuuden kaikkien* toimeliaisuuden yhteisestä tuloksesta ja hyödystä. *Ainoastaan* sosialismissa voi ihmisen jaloin vietti, rakkaus, *täysin* ja *kokonaan* kehittyä; kaikki väärät verukkeet, kaikki esteet katoovat, mies ja nainen ovat täysin tasa-arvoisia vastakkain, *ainoastaan* heidän taipumuksensa ratkasee heidän yhdyselämänsä, heidän avioliittonsa. Miten usein vallitsee avioliitossa ikuinen riita ja kiista, jotka monasti johtavat raakoihin tekoihin, jopa rikoksiinkin. Missä rakkautta puuttuu, senvuoksi että avioliitto jo alunpitäen on pakollinen, s. o. semmonen, joka on solmittu ainoastaan aineellisista tai säätyisistä, siellä esiintyy myös pian vastenmielisyyttä, etenkin jos toinen puoli on pakotettu esiintymään toista kohtaan sillä tavalla suvaitsevaisena, että se estää häntä itseään vapaassa tahdonmäääämisessä ja toisten taipumusten tyydyttämisessä. Milloin synnyttää joutenkäyminen ja uhkea elintapa kyllääntymistä toinen toisensa omistamiseen ja pakottaa hakemaan vaihtelua rakkauksessa, milloin häiritsevät yhdyselämää vasta avioliitossa esiintyvät sietämättömät ja epämieluisat luonteenominaisuudet; usein myöskin, senjälkeen kun ensimmäinen intohimo on hävinnyt, liian suurten eroavaisuuksien ja vastakohtien ilmaantuminen mielipiteissä ja sivistyksessä. Tahi myöskin esiintyy vaikeita aineellisia huolia, jotka ovat ristiriidassa totutun elintavan kanssa. Lyhyesti sanoen, kymmenet syyt, jotka toisinaan johtuvat aineellisista olosuhteista, toisinaan aivan erilaisista,

usein keinotekoisesti kasvatetuista henkisistä tarpeista ja mielipiteistä, synnyttävät nykyisissä avioliitoissa oloja, jotka kasvavat mitä suurimmaksi kiusaksi molemmille puolille, vaikuttavat löyhentävästi perhe-elämään ja lastenkasvatukseen ja kuitenkin tekevät ainoan järkevän parannuskeinon, molemminpuolisen eron mahdottomaksi, senvuoksi että kaikenlaiset seuraelämän asettamat syyt tämän estävät. Tällaiset tapahtumat ja esteet ovat tuntemattomia sosialistisessa yhteiskunnassa, ja missä ne poikkeustapauksissa tulisivat esiintymään, ovat ne helposti poistettavissa. Avioliitto on sanan täydellisimmässä merkityksessä kahden täysin tasa-arvosen asianosallisen solmima yksityissopimus, jonka ilman suurempia vaikeuksia molemminpuolisesti voi purkaa, niinpian kuin asianosallisten olosuhteet tekevät tämän *välttämättömäksi*.

Suurempaa siveettömyyttä ei ole ajateltavissa, kuin jos kaksi ihmistä, jotka eivät siedä toisiaan eivätkä sovi yhteen, ovat väkivaltaisesti sidottuja toisiinsa koko elinijäkseen. Sen alaisena ei kärsi yksinään heidän oma luonteensa, joka kehittää tässä pakkotilassa huonoimpia puoliaan, vaan myöskin koko ympäristö ja etenkin lapset. Ei mikään vaikuta lapsiin lamaannuttavammin ja löyhentävämmiin kuin semmosten vanhempien jokapäiväinen esimerkki, jotka eivät sovi keskenään, jotka jokapäivä lasten nähden kohtelevat toisiaan moitteilla ja vihamielisyydellä ja vielä pahemmallakin, ja jotka senvuoksi heikentävät lasten kunnioitusta ja rakkautta vanhempiinsa tahi kerrassaan synnyttävät ristiä lasten sydämissä.

Ei mikään suuremmassa määrässä tuomitse porvarillisen avioliiton omaisuussuhteista johtuvaa pakko-luonnetta kuin tällaiset ja samantapaiset olosuhteet, jotka, sitä ei voi kieltää, esiintyvät sängen monessa

avioliitossa. Porvarillisella yhteiskunnalla ei ole mitään keinoa, eikä sillä voi olla mitään keinoa, joka estää tällöisiä oloja. *Laisser faire* („antaa mennä“ politika) on tässäkin tapauksessa sen viisauden korkein huippu.

Sosialistisessa yhteiskunnassa on avioliitto mitä puh-tain, ainoastaan molemminpuolisesta taipumuksesta solmittu suhde. Senvuoksi että tämän suhteen solmivat molemminpuoliseen kunnioitukseen ja täyteen tasa-arvosuuteen kasvatetut ihmiset, eikä missään muussa tarkoituksessa kuin kuuluakseen toisilleen, on sillä äärettömän paljon *siveellisempi* peruste kuin useimmilla nykyaikaisilla avioliitoilla. Ei ole olemassa niinkutsuttua „naistenyhteyttä“, josta *pahansuovat* ja *ymmärtämättömät* vastustajat sosialismia syyttävät, olotilaa, jonka pelkkä *nimikin* jo merkitsee *naisen häpeällistä halventamista*, mutta joka nykyään monelle luokalle on *todellisuudessa* olemassa. Sitävastoin täytyy paljo suuremmalla oikeudella, niinkuin on todistettavissa, kutsua nykyistä pakkoavioliittoa *epäsiveelliseksi* suhteeksi. Miten monissa nykyisistä avioliitoista ratkasevatkaan omaisuus- ja säätynäkökohdat? Miten monessa tapauksessa menee nainen avioliittoon ei rakkaudesta, vaan senvuoksi että olosuhteet pakottavat häntä näkemään avioliitossa *elatuslaitoksen*? Miten monessa avioliitossa vallitseekaan niin suuri eripuraisuus, että siitä naisen epäsuotuisasta asemasta huolimatta aiheutuu avioero? Ja miten monessa avioliitossa molemminpuolin vaiti-ollen suostutaan olemaan päästämättä asiaa „julkiseen skandaaliin“ saakka, koska erilaiset kysymyksen tulevat edut sitä vaativat? Ja miten monessa avioliitossa vihdoin näkee, jollei juuri eripuraisuutta ja riitaa, niin kuitenkin kylmää, tottumuksesta johtuvaa rinnan elämistä, johon on mukauduttava, koskapa ei muutenkaan käy päinsä? Kuka meidän perhe-elämämme tuntija tahtoo

väittää kaikkea tätä vastaan? Ja kuitenkin väitetään, että meillä avioliitto nykyisessä muodossaan on paras ja tarkoituksenmukaisin, „pyhitetty“ laitos.

Sosialistisessa yhteiskunnassa eivät avioliiton hedelmät, lapset, tule myöskään joutumaan — kuten nykyään usein tapahtuu — vaivais- ja löytölasten koteihin, tai köyhien kurjiin asuntoihin, joutuakseen niissä huonon ruumiillisen hoidon kautta perikatoon, eivätkä myöskään tule kasvatetuiksi ja hemmotelluiksi rikkaiden imettäjätai lastenhuoneissa, vaan yhteiskunta tulee pitämään lapsia arvokkaina kasveina, joita sen on niiden edelleen kehittämistä varten huolellisesti hoidettava ja kasvatettava, ja se tulee pitämään huolta lasten menestymisestä ja järkipäisestä kehitymisestä, ilman että vanhempain rakkaudelle asetetaan vähintäkään estettä tai pakkoa. Koulupakko laajennetaan yleiseksi kasvatuspakoksi.

Samaten kuin aviolliset rikokset ja rikkomukset katoavat sosialistisessa yhteiskunnassa, katoa myöskin lastenmurhien kauhea rikos, johon nykyään niin monet naissukupuolen köyhimmistä joutuvat viettelijänsä halpamaisuuden takia, yleisen halveksimisen pelosta tai koska heillä ei ole mitään toimeentulomahdollisuutta synnyttämälleen olentopoloselle.

Silloin katoa tahallinen keskensynnyttäminen, tuo häpeällinen ja luonnonvastainen sikiöstä vapautumiskeino, joka nykyään on saanut pelottavan levenemisen juuri niinkutsutussa sivistyneessä naismaailmassa, koska tahdotaan joko peittää harha-askeleita tai ennen syntymistä poistaa lisää tulevia lapsia, joita ei enää luulla voitavan kasvattaa „säädynmukaisesti“. Silloin katoa vihdoin myöskin prostitutsioni, joka päivä päivältä kasvaa samassa määrässä kuin toimeentulovälineiden hankkiminen perheelle tulee yhä vaikeammaksi, naisten työvoiman arvo laskee, nuorimiesmaailma yhä enemmän

ja enemmän kieltäytyy astumasta perhe-elämään, mutta etsii sitä hillittömämmin sukupuolitarpeilleen tyydytystä avioliiton ulkopuolella.

Siinä pääasiallisimmat pahat puolet, jotka meidän yhteiskunnassamme yhä pelottavammin lisääntyvät ja levittävät sanomatonta kurjuutta lukemattomiin perheisiin ja myrkyttävät koko yhteiskunnan.

Ahdistettu ihmisluonne, joka janoo vapautusta niistä ahtaista siteistä, joille yhteiskunnalliset laitokset ovat panneet alun ja joita valtiolliset ja kirkolliset laitokset ylläpitävät ikäänkuin rautasilla pihdeillä, tämä ihmisluonne pakotetaan lopulta rikoksen tielle, mikä jää ainoaksi mahdollisuudeksi. Väkivaltaisesti väärälle uralle johdettu kapinallisuus olojemme epäoikeutusta vastaan synnyttää rikoksen, jota yhteiskunta rankasee kovuudella ja julmuudella, vaikka se on itse siihen syypää.

Rikokset tulevat yhä enemmän lisääntymään sikäli kun nykyään yhä uhkaavammin kuuluu vaatimuksia luonnonmukasen, inhimillisen toimeentulon saamiseksi ja sikäli kun näyttäytyy mahdottomaksi niitä nykyisen yhteiskuntajärjestyksen vallitessa tyydyttää. Yhteiskunta ei tule enemmin pääsemään rauhaan, ennenkuin se on hankkinut itselleen järjestyksen, joka tekee *jokaiselle* ihmiselle mahdolliseksi kehittää kaikkia taipumuksiaan ja kykyjään, opettaa hänelle laajennetun, järkevän kasvatustajärjestelmän avulla voimiansa käyttöä, sallii hänen kaikkien täydelliseen yhdenvertaisuuteen nojautuvassa vapauudessa niitä käyttää ja suo hänelle luonnollisena oikeutena koko ihmiskunnan kaikkien saavutusten nauttimisen.

Kahdella nykyisen yhteiskunnan luokalla on erityinen syy kaikin voiminsa edistää tämän päämäärän saavuttamista: *köyhälistöläisillä* ja *naisilla*.

On jo aika kansainvälisen sosialismin kaikkialla käsittää, mikä suunnaton harrastus naisilla täytyisi olla

sosialismin pyrkimyksien suhteen, ja sen mukaan käydä toimimaan. Naisille ominaisella hienolla tunteella, jota he itse sorrettiina ollen ovat tunteneet kaikkia sorrettuja kohtaan, ja joka on heille antanut vaistomaisen toivon, että he sorrettujen vapauttamisella voivat lopettaa tai helpottaa omaa sorronalaisuuttaan, ovat he näytelleet osaansa jokaisessa suusessa liikkeessä ja antautuneet niihin innolla. Tämä osottautui kristinuskoa perustettaessa ja levitettäessä, kaikissa keskiajan kristillisyyhteiskunnallisissa liikkeissä, talonpoikaiskapinassa, ranskalaisessa vallankumouksessa, kesäkuun taisteluissa Ranskassa ja Parisin kommunissa. Me näemme saman ilmiön nykyään kiihkouskonnollisessa ja sosialistisessa leirissä. Naiset ovat kiihkouskonnollisessa leirissä senvuoksi, että järjen kehittämistä on naisten suhteen *tahallaan* lyöty vielä enemmän laimin kuin köyhälistöläisten suhteen. Kaikkien sortajien ensimmäisenä ja pääperiaatteena on sorrettujen pysyttäminen tietämättömyydessä. Niin on tapahtunut melkein poikkeuksetta kaikkien säätyjen naisille. Köyhälistön nainen on henkisesti paljon lähempänä ylimystön tai porvariston naisia, kuin köyhälistön mies mainittujen luokkien miehiä.

Missä *järki* kehittymisen tai harjaantumisen puutteessa on *heikko*, on *tunne vahva*. Tätä tunteen runsasta esiintymistä järjen kustannuksella on erittäinkin kirkko, joka on vaan tunnetta varten suunniteltu, ymmärtänyt käyttää hyödykseen. Nainen uskoo kirkkoon senvuoksi, että hän toivoo löytävänsä siitä lohduttajan kärsimyksissään, pelastajan niin paljosta hädästä, jonka edessä hän itse seisoo avuttomana ja hyljättynä. Sosialismin tehtävänä on vapauttaa nainen tästä harhaluulosta ja samalla kirkosta. Nainen kuuluu meihin, me taistelemme hänen todellisen vapauttamisensa puolesta, ainoastaan meidän päämäärämme toteut-

tamisessa löytää hän todellisen vapauden ja riippumattomuuden. Astukoon hän siis liittolaisena joukkoomme. Hänen vapauttamisessaan ei tule kysymykseen yksinään hänen asemansa puolisona miehen rinnalla, vaan myöskin hänen asemansa valtion kansalaisena ja työläisenä, yleensä yhteiskuntaolentona.

Lyhyt esitys tärkeimmistä seikoista osottakoon tämän.

Eikö nainen puolisona ja äitinä harrasta rauhalliseen kehitykseen nojautuvaa valtioelämää? Puolisonsa suhteen uhkaa häntä sodassa lapsiensa isän ja elättäjän kadottaminen, suotuisimmassa tapauksessa kärsii hänen taloutensa pitemmäksi aikaa tai ainaiseksi vaikeita häiriöitä tai täydellisen häviön. Sodan kautta uhkaa naista poikansa kuolema tai ruhjoutuminen, jonka pojan hän surulla ja tuskalla on synnyttänyt, enemmän kuin kahden vuosikymmenen kuluessa äidinsydämen koko huolella vartioinut ja suojellut kuin silmäteräänsä; tämä poika on yöt päivät ollut hänen ajatuksissaan ja siitä on hän toivonut vanhuutensa päivinä saavansa lohduttajan ja suojelijan. Ja miten monta kuukautta onkaan hän saanut olla suuressa murheessa, kun hänen onnen unelmansa eivät ole toteutuneet! Ja miten suuri harrastus naimattomillakin naisilla täytyy olla rauhallisten, levollisesti kehittyvien olojen säilyttämisestä, käy ilmi ylempänä esitetyistä numeroista. Sota ja sitä seuraava, suuremmassa määrässä nouseva siirtolaisuus lisäävät sitä mahdollisuutta, että hän ei saa täyttää tehtävänsä puolisona ja äitinä, kauneinta ja tärkeintä osaa elämäntarkotuksestaan.

Ja jos miehiä syövä sota uhkaa, ei nainen voi asiaa muuttaa, hänen äänensä ei tule kuuluviin, ahdasmielisten miesten pilkka ja iva kohtaa häntä, jos hän uskaltaa

vaatia saada astua äänestysuurnan luo puolustamaan oikeuksiaan ihmisenä ja naisena *).

Samoin kuin näissä tapauksissa, on laita myöskin kaikissa muissa, jotka koskevat valtio- ja yhteiskuntaelämää. Nainen kärsii enimmäen, kun välillisten verojen kuorma, keinottelu ja petokset kallistavat ja huonontavat elintarpeita ja hänelle tehdään mahdottomaksi saamalaan rahamäärällään tyydyttää totutun ja kaipaamansa tarpeen.

Niin pian kuin nainen oppii tuntemaan verotuslainsäädäntömme, tulee hänestä agitatori, joka innossa ja tarmossa on päättäväisintä miesten tasalla.

Ja eikö naisella ole mitä suurimpia etuja valvottavana kasvatuksen alalla, eikä yksinään yleisesti tarkastettuna, vaan erityisesti oman sukupuolensa kasvatuksen suhteen? Samoin kuin valtion ja kuntain hallinnossa istuva miesluokka on sitä mieltä, ettei köyhän lapsi saa saada mitään korkeampaa sivistystä, jotta hänestä ei tulisi liian viisas ja hän senjohdosta nousisi vastustamaan riistämistä, on tämä luokka samaten sitä mieltä, että tyttöjen on nautittava vähempää sivistystä kuin poikien, tyttöjen toimi tulevana, miehille kuuliaisina perheenemäntinä vaatii muka sitä; viisas nainen on pahasta. Luokkaherruus ja sukupuoliherruus: sama vaikutus!

Samako vaikutus? Ei, vaikutus on toisinaan naisen suhteen pahempikin. Työntekijänä suorittaa hän *omassu* ammatissaan saman kuin mieskin, jopa hänen etupäässä hienompiin töihin soveltuvat kykynsä tekevät hänelle usein mahdolliseksi suorittaa enemmänkin. Siitä

*) Suomessa tämä ei enää täysin pidä paikkaansa, naisilla kun parin vuoden ajan on ollut *valtiollinen* äänioikeus. Kunnallista äänioikeutta ei naisilla kuitenkaan vielä ole.

huolimatta maksetaan hänelle huonommin. Tämä koskee yhtä paljon porvarillisia työnantajia kuin valtiota. Viimemainittu ottaa naisia palvelemaan postissa, rautatiellä ja sähkölennätin alalla. Minkävuoksi? Ihmisrakkaudestako? Kaukana siitä, vaan senvuoksi että nainen tekee työtä huokeammalla ja on vielä taipuvaisempi työkalu kuin miehet.

Työläisenä on naiselle koko yhteiskunnallinen lainsäädäntö mitä tärkein; kaikki kysymykset, jotka koskevat miehisiiä työläisiä, koskevat myös naista. Elämmekö oloissa, jotka takaavat meille vakiintuneet olosuhteet, tai semmosissa, missä suuret pulat vaihtelevat ajottaisten rajujen nousuaikojen kanssa, se ei voi olla hänelle samantekevää. Lyhyesti sanoen, ei ole ainoatakaan yhteiskunnallista tapahtumaa, joka ei olisi hänelle yhtä tärkeä kuin miehelle, ja jos nainen on naimisissa, niin silloin sitä suuremmalla syyllä.

Sukupuolensa avuton asema jättää naisen paljon suuremmassa määrässä kuin alimman miehisen köyhälistöläisen riistäjien käsiin. Jopa naisen usein täytyy uhrata näille ja näiden kätyreille kunniansakin. Suuri osa tehtaissamme, koru-, muoti- ja naisten käsityöliikkeissä, kauppapuodeissa ja konttoreissa toimivista naisista on usein käskijäinsä himojen tyydyttäjinä. Monet näistä laitoksista ovat todellisia haaremia. Nekin jotka tähän alentavaan palvelukseen vastustelematta ja vapaaehtaisesti antautuvat, ovat sukupuolensa yhteiskunnallisen aseman uhreja aivan samalla tavalla kuin nekin, jotka sen tekevät pakosta. Eikä sillä hyvä, että naimattoman naisen usein täytyy uhrata itsensä työnantajansa himojen tyydyttäjäksi, semmosetkaan tapahtumat eivät ole harvinaisia, jolloin rikkaat tai korkeassa asemassa olevat elostajat tunkeutuvat aivan perheen sisimpään ja käsiinsä joutuneen miehen kautta pakottavat vaimon antautu-

maan. Työläis- samaten kuin virkamiespiireissä ei puutu lukuisia esimerkkejä tästä. Syynä kaikkeen tähän on, olkoon se vielä kerran sanottuna, meidän yhteiskunnalliset olomme.

Ja nykyinen yhteiskunta ylpeilee siveydestään; se saarnaa avioliiton pyhydestä ja komeilee tavoillaan ja sivistyksellään. Joka tutkii oloja puolueettomasti, tulee aivan päinvastaisiin tuloksiin. Senvuoksi vieläkin kerran: ei ole mitään muuta parannuskeinoa kuin terveiden olosuhteiden aikaansaaminen sosialismin avulla.

Yhteiskunnallinen vallankumous,

jonka on kirjottanut tunnettu saksalainen sosialipolitikko KARL KAYTSKY. Teoksen kirjottajan nimi takaa sisällön arvokkuuden. Suomennostyön on suorittanut Väinö Tanner.

„Yhteiskunnallinen vallankumous“ sisältää luvut:

Ensimmäinen osa. Yhteiskunnalliset uudistukset ja Yhteiskunnallinen vallankumous.

Toinen osa. Yhteiskunnallisen vallankumouksen jälkeen.

Teoksessa on sivuja 200. Hinta korukansissa 3: —, kovissa kansissa 2: 50 ja nidottuna 2: —.

Laiskuuden evankeliumi.

Paul Lafarguen mukaan Sivuja 57. Hinta 50 penniä.

Kristillinen kommunismi.

Kirj. Gustaf Bang. Sivuja 38. Hinta 25 penniä.

Ajatuksen vapaus.

Kirj. Robert G. Ingersoll. Sivuja 50. Hinta 50 penniä.

Thomas More.

Kirj. Karl Kautsky. Sivuja 43. Hinta 30 penniä.

Mitä on uskonto?

Kirj. Robert G. Ingersoll. 16 sivua. Hinta 10 penniä.

Personallisen jumalan kielto.

Kirj. Robert G. Ingersoll. Sivuja 16. Hinta 10 penniä.

Köyhälistö.

Kirj. Verner Sombart. 90 sivua. Hinta 80 penniä.

Perkele.

Kirj. Robert G. Ingersoll. Hinta 50 penniä.

Vielä löytyy kustannuksellamme joku vuosi sitten ilmestynyt:

Kansan tahto.

Kirj. Eetu Salin. Hinta 30 penniä.

Kustannuksistamme, myönnämme levittäjille hyvän palkkion.

Tilauksia tulee aina seurata raha; ilman ennakkomaksua lähetetään tilaukset jälkivaatimuksella, jolloin tilaajan on ne maksettava joko rautatieasemalle tai postikonttoriin ennen tavarain ulos saamista.

Kaikista lähetyksistä maksamme me rahdin.

Kunnioittaen:

Osuuskunta Kehitys r. l. Pori.

HINTA 25 p:ää